

Слободська І.А., асистент,
Берегович Л.В., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КОЛІЗІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СІМЕЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ: ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КОНФЛІКТУ

Стрімкий шлях до Євроінтеграції, підписання згоди на безвізовий режим з Україною 17 травня 2017 року, спричинило стрімке зростання перебування іноземних громадян на території України, зокрема збільшення кількості родин з різним громадянством. Військовий конфлікт, економічна криза на теренах України змусила багатьох українців молодого покоління виїхати за кордон за пошуками кращого життя, роботи. Саме тому, як наслідок, почастишали випадки створення сім'ї з особами різного громадянства, як на території нашої держави, так, і за кордоном. До актуальності цієї проблеми в сучасному житті, додає ще й той факт, що випадки присутності іноземного впливу на приватне життя українців збільшується, а законодавча нормативна база практично не зазнає змін. Тобто, важливим шляхом до вирішення цієї проблеми, є своєчасне правильне регулювання міжнародного права, по відношенню до всіх інститутів.

Законодавство майже всіх країн світу гарантує право на шлюб, але розбіжності внутрішнього правового регулювання цих країн зумовлює певні колізії в міжнародному праві. Наприклад, якщо повнолітній громадянин України і 15-річна громадянка Франції бажають вступити в Україні у шлюб, то виникає колізія стосовно матеріальних умов укладання шлюбу, адже в Україні шлюбний вік для жінок становить 18 років [4, с.210]. Говорячи про особливості форм і порядку укладання шлюбу за законодавством іноземних країн, то законодавчій практиці відомі дві основні форми - державна форма реєстрації шлюбу та релігійна. Досить багато держав взяли на себе практику щодо укладання шлюбу в відповідних органах (Бельгія, Нідерланди, Німеччина, Франція, Швейцарія, Японія тощо). А в деяких країнах допускається укладання шлюбу лише в релігійних установах (наприклад, Ізраїль, Іран, Ірак, Кіпр, Ліхтенштейн та інші) [2]. Актуальним є третій підхід, відповідно до якого самі особи можуть вибрати форму укладання шлюбу – державну реєстрацію чи релігійну форму укладання шлюбу (Австралія, Англія, Бразилія, Іспанія, Італія, Канада тощо). В Україні визнається лише цивільна (державна) форма реєстрації шлюбу, що також має бути врахована, при укладенні шлюбу з іноземним громадянином.

Більшість країн регулюють питання сімейного права щодо прийняття

законодавчих актів, що містять колізійні норми на національному рівні, зокрема Закон України «Про міжнародне приватне право», містить розділ 9 під назвою «Колізійні норми сімейного права. Також, Україна досить активно бере участь у підписанні ряду міжнародних договорів та конвенцій з кодифікації норм міжнародного сімейного права [2].

Розглядаючи нашу тему, важливо відповісти на запитання: які ж сімейні відносини варто розглядати як такі, що ускладнені іноземним втручанням? Відповідь на це запитання можна знайти в п.2 ч.1 ст.1 Закону України «Про міжнародне приватне право», іноземний елемент – це ознака, яка характеризує приватно правові відносини, що регулюються цим законом, та виявляється в одній або кількох із таких форм: хоча б один учасник правовідносин є громадянином України, який проживає за межами України, іноземцем, особою без громадянства або іноземною юридичною особою; об'єкт правовідносин знаходиться на території іноземної держави; юридичний факт, який створює, змінює або припиняє правовідносини, мав чи має місце на території іноземної держави;

Таким чином, сімейні відносини з іноземним елементом – це відносини, суб'єктом яких є іноземець чи апатрид, об'єкт яких знаходиться за кордоном, або створення, зміна чи припинення цих відносин має місце на території іноземної держави [3, с.8]. Тому, на регулювання подібних відносин розраховані норми, що містяться в Розділі 9 Закону України «Про МПрП», та розділі 9 Сімейного Кодексу України.

Сімейні відносини, з іноземним суб'єктом є досить поширеними в наш час, тому щоразу, при розгляді судом відповідних справ, виникає «зіткнення» двох чи більше законів, та виникає проблема «вибору» закону, що у міжнародному приватному праві має назву «колізійна проблема» [6, с.89]. Наприклад, коли на території України укладається шлюб між іноземцем та громадянином України, виникає ряд питань перед тими, хто одружується, зокрема: за яким законодавством визначається дотримання формальних умов процедури укладання шлюбу, а за яким – матеріальних умов, за наявності чи відсутності яких залежить законність шлюбу? Від правильності вирішення питання залежить чи буде цей шлюб дійсним в Україні, та за межами нашої держави.

Окремою проблемою у сфері регулювання шлюбно-сімейних відносин є визнання розірвання шлюбу (розлучення), що мало місце за кордоном. Це визнання полягає у поширенні законної сили рішення іноземного суду (чи іншого правозастосовного органу) на територію України. Таке визнання може здійснюватися у двох формах: або у вигляді визнання іноземного судового рішення про розлучення судом України, або шляхом легалізації документа про розлучення, виданого за кордоном. До розірвання шлюбу застосовується законодавство держави: а) громадянами якої є подружжя в момент подання заяви; б) в установу якої подано заяву за умови різного громадянства осіб; в) спільного місця проживання осіб із

різним громадянством; г) орган якої порушив справу, якщо особи мають різне громадянство та проживають на територіях різних держав.

Література

1. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон від 22.09.2011 р. № 3773-4 // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 30. – Ст. 301.

2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. № 2709-4 // Відомості Верховної Ради України. – 2005. - № 32. – Ст. 422.

3. Розгон О. Укладання шлюбу громадянина України з іноземцем за кордоном / О. Розгон // Юридичний Радник. – 2011. – № 6 (60). – С. 1–8.

4. Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: [Навчальний посібник] / С.І. Шимон. – К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.

5. Овчаренко А. Визнання реєстрації та розірвання шлюбу за двосторонніми міжнародними договорами, укладеними Україною / А. Овчаренко // Юстиніан : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.justinian.com.ua

6. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р.: [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> Lviv Polytechnic National University Institutional Repository <http://ena.lp.edu.ua> ~ 227

УДК 347.4 (043.2)

Слома В. М., к.ю.н., доцент,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ПРИПИНЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ З МНОЖИННІСТЮ ОСІБ ПРОЩЕННЯМ БОРГУ

Порядок, підстави та умови припинення зобов'язання має велике практичне значення для цивільного обігу, оскільки стосується майнових прав його сторін і в багатьох випадках може спричиняти для останніх негативні правові наслідки. Зрозуміло, що у більшості випадків сторони належно виконують обов'язки. Це хоч і приводить до припинення зобов'язання, але є позитивним фактом, оскільки за таких обставин сторони досягають бажаного для них правового результату [2].

Разом з тим, слід зазначити, що зобов'язання можуть припинятись і з інших, крім виконання, підстав, передбачених гл. 50 ЦК України.

Відповідно до ст. 605 ЦК України зобов'язання припиняється внаслідок звільнення (прощення боргу) кредитором боржника від його обов'язків, якщо це не порушує прав третіх осіб щодо майна кредитора.

Варто зазначити, що у зобов'язаннях ускладнених множинністю осіб (солідарних, часткових, субсидіарних) застосування даної підстави